

Handläggare
Charlotte Bagge-Glassell
Telefon: 08-50800924

Till
Förskolenämnden
2024-06-11

Motion om att staden skall ta fram ett eftervårdsprogram för omhändertagna och placerade barn

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2024/278

Förvaltningens förslag till beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ”Motion om att ta fram ett eftervårdsprogram för omhändertagna och placerade barn och ungdomar” av Jan Jönssons (L) till förskolenämnden för yttrande. I motionen föreslås att staden ges i uppdrag att inrätta ett eftervårdsprogram för omhändertagna och placerade unga, där även uppföljningsriktlinjer ska inkluderas för samtliga stadsdelsnämnder. Vidare framförs vikten av att förbättra eftervårdsarbetet kring ungdomar som placeras på institution och att insatser för att stabilisera skolgången för barn i samhällsvård är grundläggande för att förebygga kriminalitet och sociala problem.

Förskoleförvaltningen vill betona att motionen riktar sig främst mot placerade ungdomar på institution och således inte riktas mot nämndens målgrupp. Dock instämmer förskoleförvaltningen att det förebyggande och främjande arbetet är viktigt, samt att vikten av ungdomar ges det stöd de behöver för att slussas ut ur placeringar på ett tryggt sätt. Däremot ställer sig förvaltningen tveksam till att detta arbete kan formaliseras i ett program. Komplexa problem kräver komplexa lösningar och det finns en risk att de barn och unga som faller utanför ramen för ett sådant program inte får det stöd de behöver. Det krävs individanpassat stöd och insatser i rätt tid för en framgångsrik rehabilitering av unga.

Förskoleförvaltningen vill betona det förebyggande arbete som redan finns och är under vidare utveckling. Förvaltningen ställer sig tveksam till att ingå i ett eventuellt eftervårdsprogram.

Bakgrund/Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ”Motion om att staden skall ta fram ett eftervårdsprogram för omhändertagna och placerade barn

och unga” av Jan Jönsson (L) för yttrande. I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar om att inrätta ett eftervårdsprogram med tillhörande uppföljningsriktlinjer för placerade barn och ungdomar.

Motionären menar att Stockholms stad har ansvar för att förbättra eftervården för unga som placerats på institution. Utslussningen ska genomföras på ett sätt som skapar trygghet för dem själva men också för hela samhället. Syftet med eftervårdsprogrammet är att förhindra att unga begår grova våldsbrott efter avslutad placering. Det krävs bättre utvecklade rutiner för utslussning och uppföljning kring vad som händer barn och unga efter placering och vårdtidens slut.

Övriga remissinstanser är: Stadsledningskontoret, Socialnämnden, Utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Almega Stockholm, Statens institutionsstyrelse.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande utveckling samt i dialog med socialförvaltningen. Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 3 juni 2024. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 4 juni 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Begreppet placerade barn omfattar alla barn och unga som är placerade av socialtjänsten utan vårdnadshavare eller annan ställföreträdande vuxen, antingen frivilligt enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL eller med tvång enligt lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Barn och unga som är omhändertagna enligt LVU omfattas således av begreppet placerade barn. Eftervårdsprogrammet är ett program som riktas mot äldre barn och unga och gäller ej förskolebarn.

Förvaltningen anser att motionären lyfter ett viktigt perspektiv i att utforma strukturer, uppföljningsmetoder och arbetssätt som bidrar till att öka trygghet för barn och samhället i stort samt stödja barn i utsatta situationer. Förvaltningen vill också betona vikten av det förebyggande arbetet som görs inom förskolan. Vilket också lyfts i *Stockholms stads strategi 2024–2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet*. Det påbörjade utvecklingsarbetet gällande samverkan med socialtjänst och regionen på flera nivåer i styrkedjan är också viktiga delar. Vidare behöver förskolan öka kunskapsnivån inom området samt medvetenheten om skydds- och riskfaktorer för barn som riskerar att dras in i kriminalitet. Här pågår flera utbildningssatsningar för förskolans personal initierade av förskoleförvaltningen i Stockholms stad.

Förvaltningen vill dock lyfta risken med att ett övergripande program kan motverka syftet om programmet inte lyckas fånga upp all den komplexitet som kan finnas hos just dem som omfattas av det. För att säkerställa detta kan i stället rutiner och struktur byggas in de befintliga systemen för eftervård. Individanpassade lösningar är mer flexibla och kan snabbt ställas om då ny kunskap om framgångsrika arbetsätt och insatser tillkommer.

Samhällsutvecklingen med allt grövre våldsbrott i lägre åldrar kräver att våra institutioner för samhällsvård ställer om och anpassar sig till utvecklingen och att vi tillsammans i samverkan snabbt hittar nya lösningar.

Vidare ställer sig förvaltningen tveksam till behovet av att besluta om ett stadsövergripande program där förskolans verksamhet ska ingå. Eftervårdsprogram eller uppdrag att placera barn ingår inte i förskolenämndens uppdrag. Däremot är oro kring barn och samverkan för barnets bästa ett ansvar och uppdrag för såväl förskola som samhället i stort för att stödja barns välmående och hälsa. Trygghetsfrågor för barn som lyfts fram i motionen är en del i förskolenämndens kvalitets- och jämlikhetsarbete och ett viktigt arbete i att skapa goda förutsättningar för att stödja barn och deras familjer efter placering. Barn ska ges goda och jämlika förutsättningar att delta i undervisning och tillgodogöra sig förskolans utbildning i enlighet med gällande nationella styrdokument såsom läroplan för förskolan och Barnkonventionen.

Förvaltningen vill lyfta vikten av att utveckla TSI (Tidigt stöd i samverkan) samt förbättra och utveckla uppföljningen av insatser inom ramen för professionen. Förskolenämnden är en viktig samarbetspart gentemot socialnämnden och regionen inom detta område. Det utvecklingsarbete som pågår ska bidra till ökad kunskap och bättre förutsättningar för personalen att identifiera barn i riskzon samt att stödja barns utveckling. Arbetet ska bygga på delaktighet där barnet och dess vårdnadshavare har rätt information, görs delaktiga i beslut som rör barnet samt att förskolan har en helhetssyn och samverkar med väsentliga och viktiga aktörer för barnet och dess familj.

Det är socialtjänstens uppdrag att följa vården av placerade och omhändertagna barn och ungdomar. I samverkan med förskolan kan dock olika riskbeteenden uppmärksammas tidigt och skyddsfaktorerna stärkas. Det kan innebära att stärka barns hälsa, närvaro på förskola, barnets utveckling och lärande samt förmåga till socialt samspel. Ett familjeorienterat perspektiv har visat sig vara framgångsrikt i sammanhanget därför behöver förskolans samverkan med vårdnadshavare stärkas.

Förvaltningen har även etablerat en samverkan med regionen via Elevhälsportalens¹ organisation för att arbeta främjande och stödjande kring barnhälsa i förskolan. Förvaltningen deltar även regelbundet i Elevhälsportalens¹ referensgrupp och har därigenom möjlighet att utveckla stödet till stadens förskolor. Under 2024 ska förskolenämnden i samarbete med socialnämnden ta fram ett stödmaterial för samverkan mellan socialtjänst och förskola om barn som far illa eller riskerar att fara illa. Dessa samarbeten syftar till att stärka barns fysiska- och psykiska hälsa och bygga upp resiliens.

Prioriterade områden för samverkan är att:

- Arbeta för ökad gemensam kunskap om varandras verksamheter, ansvar och förutsättningar
- Etablering av regelbunden samverkan på alla nivåer i organisationerna.
- Framtagandet av en gemensam struktur och rutiner för samverkan i vardagen.

Arbetet ska bidra till att utveckla såväl förskolans som socialtjänstens arbete i stödet som ges vid konsultation, orosanmälningar och vid kontakt under pågående utredning. Genom att förskolan lotsar vårdnadshavare i ett tidigt skede mot de öppna insatser som socialtjänsten erbjuder, exempelvis föräldrastöd, kan familjer och barn fångas upp tidigt och därmed minskar behovet av senare tyngre insatser.

Förskoleförvaltningens bild är att förskolorna i Stockholms stad arbetar aktivt med att motverka och förhindra att barn dras in i kriminalitet och social problematik, exempelvis genom BUS-samverkan. Förskolans uppdrag är att arbeta förebyggande och kompensera för skillnader i barns livsvillkor. Genom att förskolan fokuserar på kärnuppdraget och förebyggande insatser skapas goda förutsättningar för barn att klara sin kommande skolgång, vilket är en stark skyddsfaktor mot kriminalitet och annan social problematik.

Förskolan har inom ramen för sitt kärnuppdrag breda möjligheter att arbeta förebyggande med tidiga insatser och stödja barnen i sin utbildning. Det initierade utvecklingsarbetet med barnhälsa är ett långsiktigt och prioriterat arbete utifrån förskolans uppdrag. Resultatet av det utvecklingsarbetet kommer att följas upp löpande och utvärderas. Förvaltningen ställer sig mot bakgrund av ovanstående tveksam till att omfattas av ett eftervårdsprogram.

Konsekvenser för jämställdhet och barns rättigheter
Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen

Gunilla Davidsson
Förvaltningsdirektör

Katarina Odén-Ryhede
Avdelningschef

Bilagor

1. Motion om att staden skall införa ett eftervårdsprogram för omhändertagna och placerade barn

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn

Gunilla Davidsson, Förvaltningsdirektör
Katarina Odén-Ryhede, Avdelningschef

Datum

2024-05-30
2024-05-29